

Marjan Nadim og Roy A. Nielsen

Barnefattigdom i Norge Sammendrag

Marjan Nadim og Roy A. Nielsen

Barnefattigdom i Norge Sammendrag

© Fafo 2009

ISBN 978-82-7422-703-3

ISSN 0801-6143

Omslagsfoto: © Arne Strømme / Samfoto

Omslag: Fafos Informasjonsavdeling

Trykk: Allkopi AS

Innhold

Redd Barnas forord.....	5
Framfylkingens forord.....	6
Fafos forord.....	7
Innledning.....	8
Hvem regnes som fattig?.....	9
Hvor mange barn er fattige?.....	10
Hvor mange barn bor i en husholdning som mottar sosialhjelp?.....	11
Hvem er de inntektsfattige barna?.....	12
Arbeidstilknytning og inntekt i de fattige husholdningene.....	13
Hvilke barn bor i husholdninger som mottar sosialhjelp?.....	15
Endring i barnefattigdom og sosialhjelpsmottak.....	16
Hvor bor de fattige barna?.....	18
Fattigdom og sosialhjelp i Oslo.....	19
Til ettertanke.....	20
Relevante artikler fra Barnekonvensjonen.....	22

Redd Barnas forord

Vi har ikke råd til å vente!

Antall barn i Norge som vokser opp i en familie med lite penger er økende. Denne rapporten viser at barnefattigdom i Norge har økt fra 5,1 % i 2000 til hele 7,9 % i 2006. Dette betyr i reelle tall, en økning fra 50 000 til 85 000 fattige barn på seks år. En kraftig økning av barnefattighetsraten skjer samtidig som de økonomiske konjunktorene i samfunnet blir stadig bedre og folk stort sett har det veldig bra. Myndigheter har satt noe fokus på problemstillingen, men ikke nok! Barn som vokser opp i fattige familier må nå vies betydelig mer offentlig oppmerksomhet slik at de sikres like muligheter som andre barn.

Barnefattigdom i Norge handler om barns manglende muligheter til å delta på lik linje med andre og mulighet til utvikling. Barnefattigdom er urettferdig og moralsk uholdbart. Barn er uten skyld og uten mulighet til å endre sin situasjon på egen hånd. Barnefattigdom bryter også barns rettigheter. FNs barnekonvensjon gir alle barn rett til tilfredsstillende levekår og alle barn rett til lek og fritid. Barn fra lavinntektsfamilier får ofte ikke disse rettighetene innfridd. Å være et fattig barn i Norge handler ikke om å sammenligne seg med de rikeste, men å mangle det vanlige barn har. Fattige barn forteller at en oppvekst uten penger fører til eksklusjon, dårlig selvtillit og mistro. Forskere forteller videre at disse barna har en større sannsynlighet enn andre barn til å havne i en vanskelig livssituasjon når de blir voksne; det være seg å motta sosialhjelp, å være arbeidsløs, å ikke fullføre videregående skole eller bli mor som tenåring.

Redd Barna er en rettighetsorganisasjon som jobber for å innfri barns rettigheter, også i Norge. Redd Barna jobber for å sette barnefattigdom i Norge på dagsorden gjennom å utarbeide ny kunnskap som kan bidra til å utvikle gode tiltak for å bekjempe barnefattigdom. Denne rapporten bidrar med kunnskap om hvem de fattige barna er og hvor de bor, samt ser på tendenser ved utviklingen. Sammen med annen forskning og kunnskap på feltet, samt hva barn og unge selv sier, vet vi nå nok til å ta problemstillingen på alvor. Redd Barna mener at barnefattigdom er et offentlig ansvar. Vi håper at stat og kommune vil bruke denne kunnskapen til å utvikle gode og treffsikre tiltak. I Norge har vi råd til å la alle barn vokse opp under tilfredsstillende oppvekstvilkår.

Vi må starte nå!

Gro Brækken
Generalsekretær
Redd Barna

Framfylkingens forord

LOs barne- og familieorganisasjon Framfylkingen har i over 75 år jobbet for barns rettigheter. Særlig har tema som sjanselighet, inkludering og deltakelse stått sentralt. Vi synes det viktig å jobbe for at alle barn skal ha like muligheter til å delta i samfunnet.

Norge er et rikt land, som stadig gjør det godt på FN sine levekårsundersøkelser. Likevel vokser over 85 000 norske barn opp i fattigdom. Dette er en kraftig forverring siden 2000, da 50 000 barn vokste opp i fattigdom.

I et velstående samfunn som det norske, kan stigmaet ved å vokse opp i fattigdom være ekstra stort. Mange fattige barn opplever sosial eksklusjon, og faller utenfor sosiale arenaer etter skoletid. Dermed går de glipp av verdifulle kontakter og den uformelle læringen som ofte finner sted under fritidsaktiviteter og i organisasjoner. Denne type sosial eksklusjon er et av våre viktigste arbeidsområder. Vi jobber for inkludering og deltakelse, og ønsker ikke at størrelsen på lommeboka skal avgjøre barnets deltakelse. Derfor er Framfylkingens aktiviteter gratis.

Arbeid er en av de viktigste strategiene for å komme ut av fattigdom. Derfor er det overraskende at 3 av 4 fattige husholdninger har inntekt fra arbeid. Det er naturlig å tro at de foresattes kontakt med arbeidslivet er ustabil og svak. Å sikre de foresatte mer stabil tilknytning til arbeidslivet, bør ha høy prioritet hos styresmaktene.

Det er viktig å øke kunnskapen om hvor mange barn som vokser opp i fattigdom i Norge. Derfor bestilte Framfylkingen, i samarbeid med Redd Barna denne rapporten av Fafo. Vi ønsker at funnene skal bidra til økt fokus på barnefattigdom. Og at politikerne engasjerer seg, tar tak i funnene, og kommer med konkrete tiltak på sine respektive områder.

God lesning!

Framfylkingen - LOs barne- og familieorganisasjon

Kristian Tangen

Leder

Fafos forord

Denne sammendragsrapporten oppsummerer analysene i rapporten *Barnefattigdom i Norge. Omfang, utvikling og geografisk variasjon*. Formålet med rapporten var å beskrive omfanget av barnefattigdom i Norge og kartlegge den kommunale variasjonen i barnefattigdom. I sammendragsrapporten presenteres noen sentrale funn fra hovedrapporten som utgangspunkt for en diskusjon om barnefattigdom i Norge.

Analysene er basert på registerdata fra Statistisk sentralbyrå. Vi viser hvor mange barn som bor i hushold med en inntekt under fattigdomsgrensa og hushold som mottok sosialhjelp i 2006, hvem disse er og hvor de bor. I tillegg ser vi på endringer mellom 2000 og 2006.

Redd Barna, Framfylkingen, Gjensidigestiftelsen, Helse og Rehabilitering, Barne- og likestillingsdepartementet, Norsk Tjenestemannslag, Fellesorganisasjonen og NAV drift og utvikling har alle gitt tilskudd til arbeidet med å utarbeide rapporten om barnefattigdom.

Fafo, august 2009

Marjan Nadim, Roy A. Nielsen og Tone Fløtten (prosjektleder)

Innledning

De fleste i Norge har opplevd en velstandsøkning de siste årene, og inntekts- og levekårsutviklingen har vært meget god. Denne sammendragsrapporten oppsummerer funnene fra et prosjekt der vi retter søkelyset mot en gruppe som ikke har tatt del i velstandsutviklingen på like fot med andre, nemlig de barna som kan kalles fattige i Norge.

Fattigdom blant barn er et viktig tema av flere grunner. Barn er uskyldige i den forstand at de ikke kan lastes sin sosiale stilling, og de kan ikke forsørge seg selv. Alle barn har rett til en tilfredsstillende levestandard uansett hvilken familie de blir født inn i, ifølge artikkel 27 i FNs barnekonvensjon, og økonomiske levekår er en viktig del av barns velferd. Målet om at alle barn skal ha like muligheter, står sterkt i et egalitært samfunn som Norge, og fattigdom bryter med prinsippet om sjanselikhhet. Velferdspolitikken i Norge har som mål å utjevne sosiale forskjeller, og kunnskap om barnefattigdommens art og omfang er viktig for å identifisere hvilke grupper som i dag faller utenfor.

I en internasjonal sammenheng er fattigdomsproblemet i Norge lite. Likevel er det slik at hva som anses som en akseptabel levestandard, bestemmes av det «vanlige» velferdsnivået i befolkningen. Hvor mye andre har, avgjør hvilke forventninger barn møter i hverdagen, og det er negative konsekvenser av å vokse opp i fattigdom også i et rikt land som Norge.

Oppmerksomhet rundt den norske barnefattigdom har økt. Mens barnefattigdom var et ikke-tema inntil for få år siden, blir dette problemet nå viet betydelig politisk og offentlig oppmerksomhet. På tross av en generelt sterk inntektsvekst og stor politisk oppmerksomhet rundt temaet har det likevel vært en økning i barnefattigdommen siden 2000.

For en grundigere gjennomgang og referanser, se hovedrapporten.

Hvem regnes som fattig?

Selv om mange vil ha en intuitiv forståelse av hva fattigdom er, er det vanskelig å komme til enighet om hvordan fattigdom skal forstås og måles, både i forskningsøyemed og i politikken. Handler fattigdom om å mangle grunnleggende ressurser nødvendige for å overleve, eller skal fattigdom snarere forstås som et fenomen som avhenger av situasjonen til andre i samfunnet? Skal man ta utgangspunkt i hvorvidt folk selv oppfatter seg som fattige, eller skal man forsøke å finne et mer objektivt mål på fattigdom?

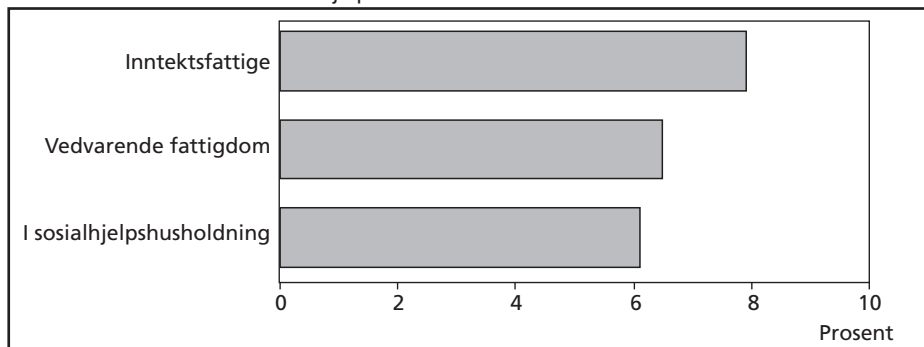
Hvis fattigdom forstås som det å ikke ha nok økonomiske ressurser til å dekke grunnleggende behov, har vi en *absolutt* definisjon av fattigdom. I et slikt tilfelle vil fattigdom avgrenses ved den inntekten som trengs for å kunne kjøpe et sett forhåndsdefinerte goder og tjenester (Fløtten 1999). Det er også vanlig å bruke en absolutt definisjon når man måler fattigdom i utviklingsland, og fattigdomsgrensa har ofte blitt satt til én dollar om dagen (Innocenti 2005). En viktig innvending mot en slik fattigdomsforståelse er at det er vanskelig å enes om hva en skal regne som grunnleggende behov, og hva som skal regnes som nødvendighetsvarer.

I stedet for å definere inntekten som er nødvendig for å skaffe et utvalg av basisvarer, kan fattigdom forstås som det å ikke kunne holde følge med inntektsnivået eller levestandarden til andre i samfunnet rundt seg. I utviklede land er det vanlig å bruke en *relativ* definisjon av fattigdom (Townsend 1979). Personer som har betydelig lavere inntekt eller dårligere levekår enn andre i samfunnet, blir da definert som fattige.

I Norge og resten av Europa er det mest vanlig å bruke EUs mål for fattigdom (NOU 2009: 10), og det er dette fattigdomsmålet som brukes i denne rapporten. Det vil si at begrepet barnefattigdom avgrenses til barn som bor i husholdninger med en ekvivalent husholdningsinntekt som er mindre enn 60 prosent av medianinntekten til alle barnefamilier i Norge (se hovedrapporten for en grundigere gjennomgang av fattigdomsmålet). For en husholdning med to voksne og to små barn vil dette gi en fattigdomsgrense på 297 552 i 2006.

Hvor mange barn er fattige?

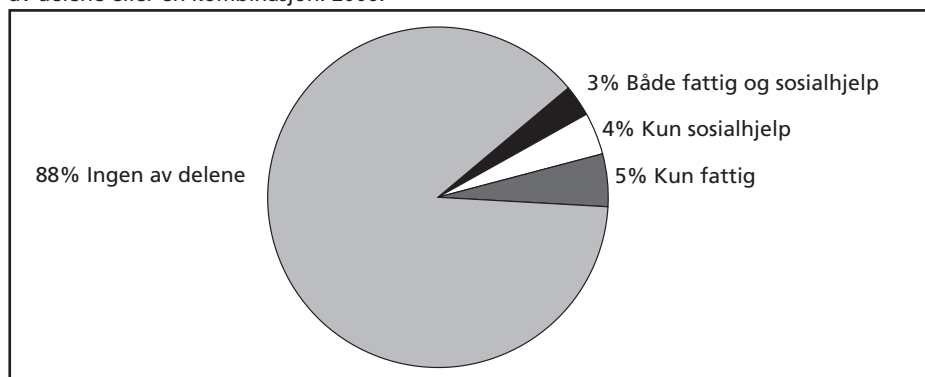
Figur 1. Andel barn 0-17 år i inntektsfattige hushold, hushold med vedvarende lavinntekt og i hushold som har mottar sosialhjelp. 2006.

- I 2006 bodde 8 prosent av alle norske barn i alderen 0-17 år i et hushold med inntekt under fattigdomsgrensa. Dette tilsvarer over 85 000 barn.
- Å leve i vedvarende fattigdom er mer problematisk enn å oppleve fattigdom i en kort periode. I perioden 2005-2007 levde 6,5 prosent av barn i alderen 0-17 år i hushold med vedvarende fattigdom. Dette utgjør over 60 000 barn. Sammenlignet med antallet som var fattige i 2006 er dette et klart lavere tall. Likevel var to av tre barn som var fattige i 2006 også fattige året før og året etter.
- Å vokse opp i et hushold som mottar sosialhjelp er også et uttrykk for en svært sårbar økonomisk situasjon. Drøyt 6 prosent, eller nær 67 000 barn, bodde i et hushold som hadde mottatt sosialhjelp for en kortere eller lengre periode i 2006.

Hvor mange barn bor i en husholdning som mottar sosialhjelp?

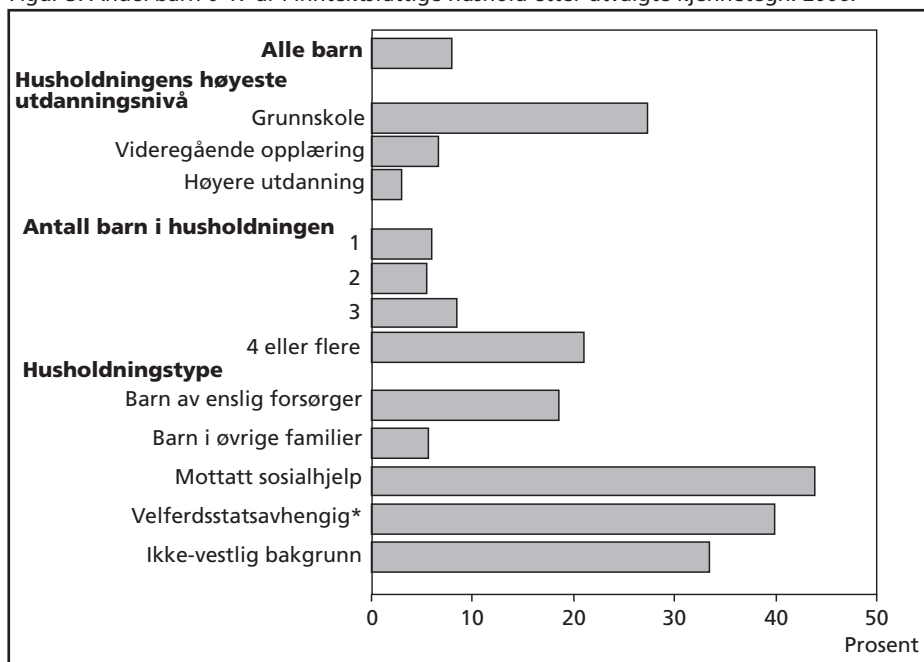
Figur 2. Andel barn 0-17 år som er fattige, bor i husholdninger som mottar sosialhjelp, ingen av delene eller en kombinasjon. 2006.

- Ni av ti norske barn bodde i et hushold som verken mottok sosialhjelp, eller var inntektsfattige i 2006.
- I 2006 var det 3 prosent av barna (27 800) som bodde i hushold som kan regnes som inntektsfattig, og som også mottok sosialhjelp i løpet av året. 5 prosent av barna (53 100) bodde i hushold som kun ble regnet som inntektsfattig, mens 4 prosent av barna (38 700) bodde i hushold som mottok sosialhjelp.
- Det altså ikke slik at alle som er inntektsfattige mottar sosialhjelp. Dette henger sammen med at sosialhjelpen er en behovsprøvd ytelse, og det er dermed ikke gitt at alle som har en inntekt under fattigdomsgrensa blir vurdert som å ha behov for sosialhjelp av det lokale sosialkontoret. I tillegg er det ikke alle inntektsfattige som søker om sosialhjelp.
- Det er heller ikke slik at alle sosialhjelpsmottakere er inntektsfattige. For noen skyldes dette at sosialhjelpen bidrar til å trekke inntekten over fattigdomsgrensa. For andre kan det henge sammen med at perioden med svært lav inntekt har vært kort, og at sosialhjelp antakelig bare har vært et alternativ for å avhjelpe kortvarige økonomiske problemer.

Hvem er de inntektsfattige barna?

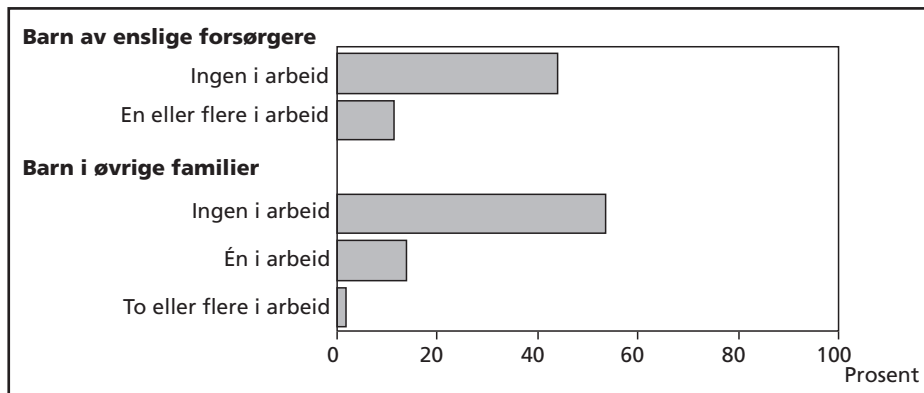
Figur 3. Andel barn 0-17 år i inntektsfattige hushold etter utvalgte kjennetegn. 2006.

- Selv om vi vil finne fattige barn i nesten alle grupper i befolkningen, er ikke risikoen for å leve i en inntektsfattig husholdning jevnt fordelt.
- Andelen inntektsfattige barn er stor for barn i hushold med lavt utdanningsnivå, og i hushold med mange barn. Barn av eneforsørger er også overrepresentert blant de inntektsfattige.
- Dessuten er fattigdomsrisikoen betydelig i hushold som mottar sosialhjelp eller hushold som kan karakteriseres som velferdsstatsavhengige, det vil si at over halvparten av husholdningens inntekt kommer fra offentlige overføringer.
- Ett av tre barn med ikke-vestlig innvanderbakgrunn bodde i et inntektsfattig hushold i 2006.

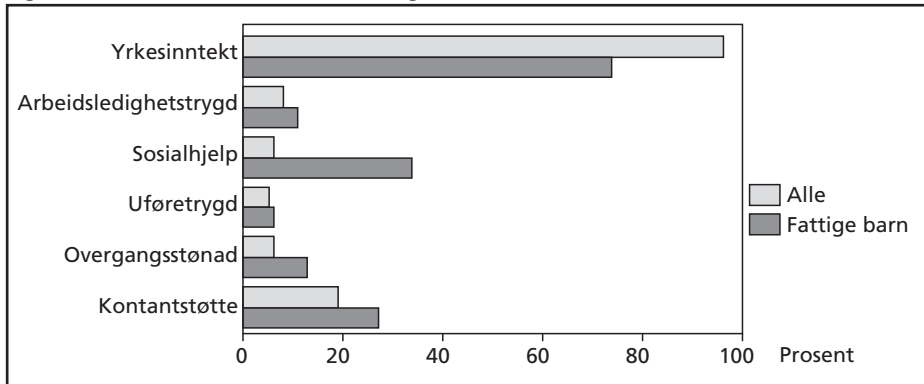
Arbeidstilknytning og inntekt i de fattige husholdningene

Figur 4. Andel barn 0-17 år i inntektsfattige hushold etter husholdningens yrkestilknytning, 2006.

- De gruppene der risikoen for barnefattigdom er størst, er husholdninger der ingen voksne er i arbeid. Over halvparten av alle barn i en husholdning med to voksne uten arbeid er inntektsfattige. Det samme gjelder over 40 prosent (18 908) av barn av enslige forsørgere uten arbeid.

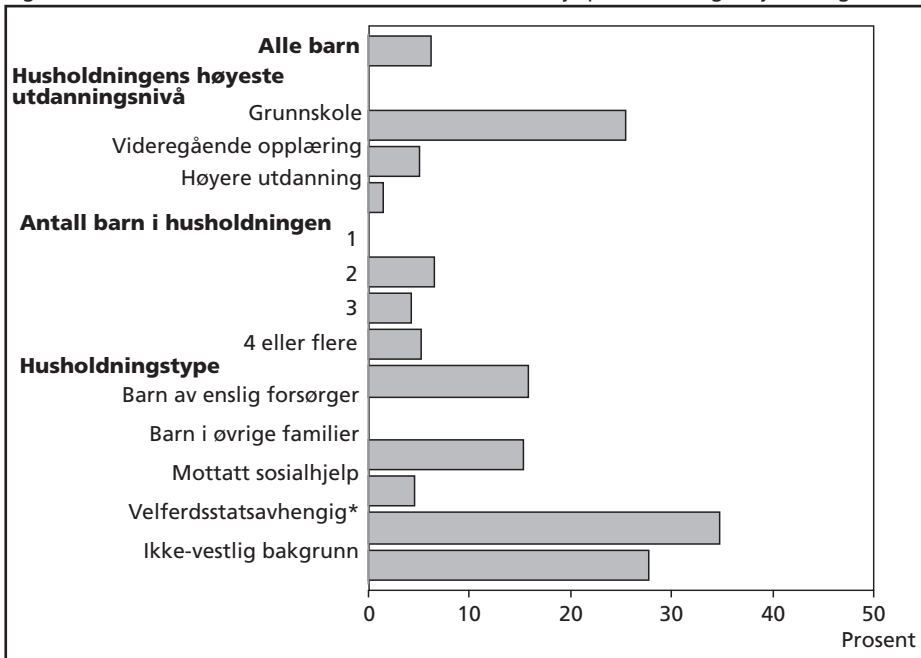
Figur 5. Andel barn 0–17 år i husholdninger med ulike inntektskilder. 2006.

- Samtidig er det viktig å være klar over at nesten tre av fire fattige barn bor i en husholdning som har inntekt fra lønnsarbeid i 2006. De fleste av disse kombinerer yrkesinntekt og overføringer fra det offentlige.
- Den norske velferdsstaten har støtteordninger som skal sørge for at alle har en økonomisk minstesikring uavhengig av om de er i arbeid eller ikke. Åtte av ti fattige barn bor i et hushold som mottar offentlige overføringer.
- Nesten ett av fire fattige barn bor i et hushold som kun har offentlige overføringer som inntektskilde.

Hvilke barn bor i husholdninger som mottar sosialhjelp?

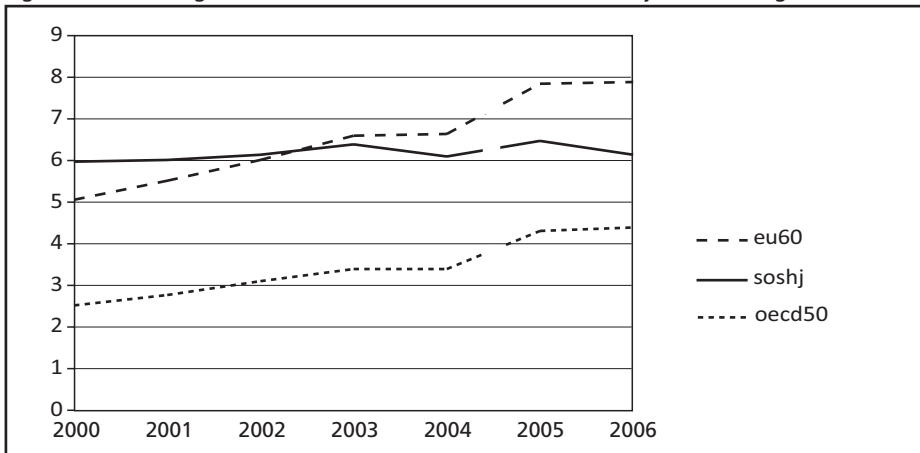
Figur 6. Andel barn 0-17 år i hushold som mottar sosialhjelp etter utvalgte kjennetegn. 2006.

- De samme gruppene som skiller seg ut blant fattige husholdninger har også høy sannsynlighet for å ha mottatt sosialhjelp
- Husholdninger der ingen voksne er i arbeid har særlig stor sannsynlighet for å motta sosialhjelp. Dette gjelder nesten halvparten av barna i toforsørgerfamiliene (13 000 barn) og nesten 40 prosent av barna (15 741) i eneforsørgerfamiliene.
- Ellers har forhold som forsørgernes utdanningsnivå og innvandringsbakgrunn stor betydning for sosialhjelpsmottaket.

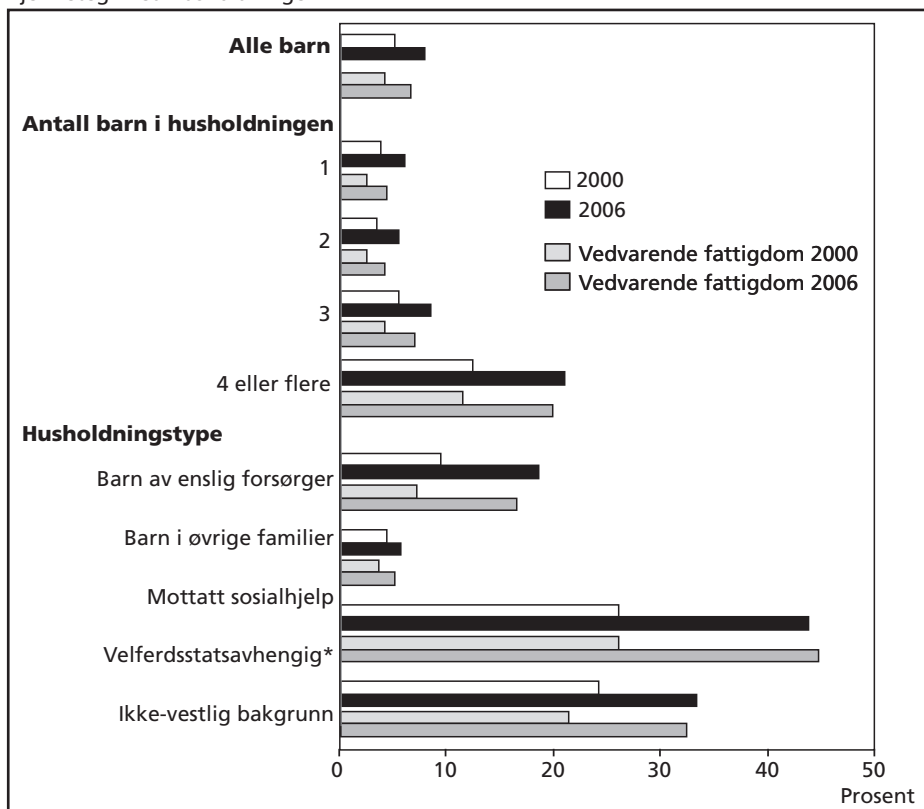
Endring i barnefattigdom og sosialhjelpsmottak

Figur 7. Andel fattige barn 0-17 år, 2000-2006. Etter ulike definisjoner av fattigdom. Prosent.

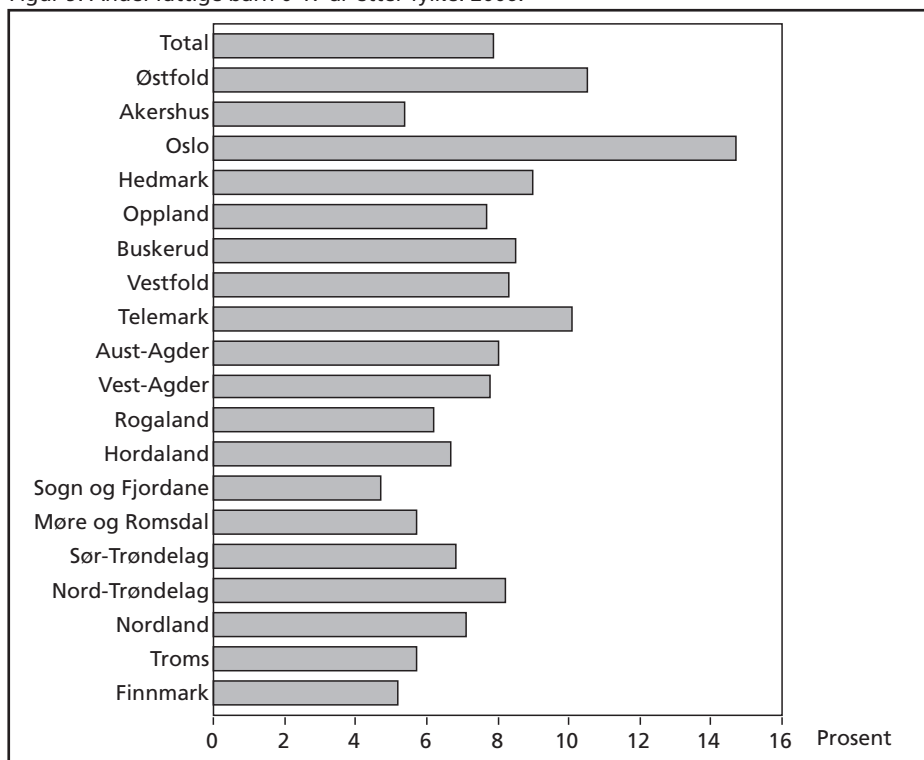
- I løpet av perioden 2000-2006 har det vært en økning i barnefattigdom – fra drøyt fem til knapt åtte prosent. Det betyr at det har blitt 35 000 flere fattige barn i perioden.
- Økningen i barnefattigdom har vært særlig markert i husholdninger der ingen av de voksne er i arbeid, eneforsørgerfamilier, husholdninger med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn, store husholdninger og husholdninger som mottar sosialhjelp og/eller kan karakteriseres som velferdsstatsavhengige.
- I løpet av det siste tiåret har det vært en generell nedgang i antall personer som mottar sosialhjelp. Tilsvarende nedgang finner vi ikke i barnefamiliene. Det er tvert imot en minimal økning i perioden 2000-2006.
- Fra 2000 til 2006 har det dermed vært en større økning i sannsynligheten for å havne under fattigdomsgrensa for barnefamilier enn det har vært i sannsynligheten for å motta sosialhjelp.

Figur 8. Andel fattige barn og vedvarende fattige barn 0-17 år i 2000 og 2006 etter utvalgte kjennetegn ved husholdningen.

Hvor bor de fattige barna?

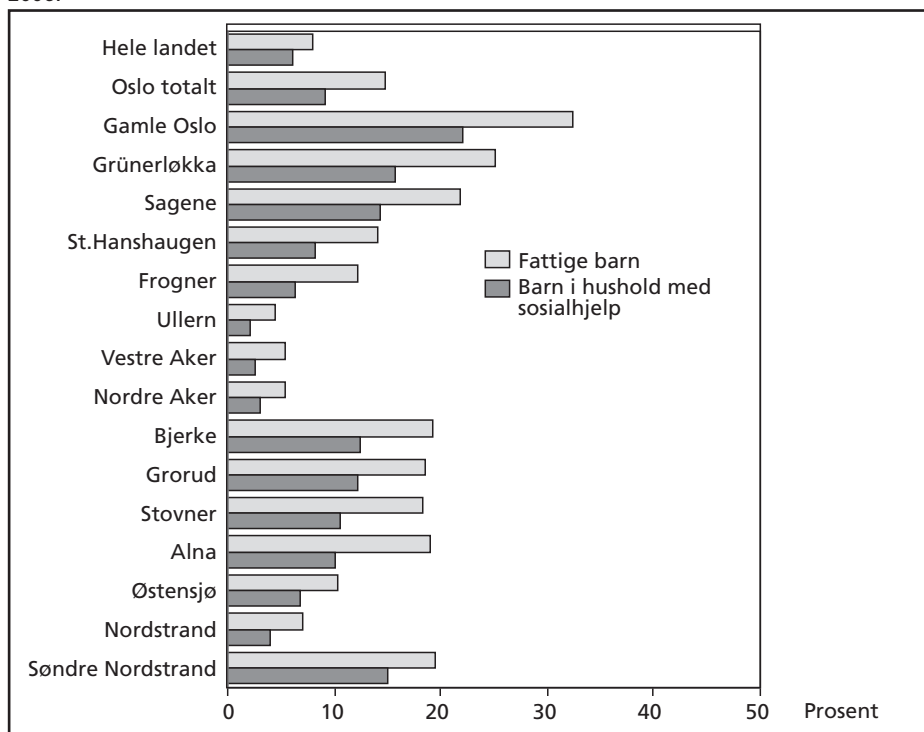
Figur 9. Andel fattige barn 0-17 år etter fylke. 2006.

- Samlet sett er utfordringen knyttet til barnefattigdom størst i Sør-, Øst- og Nord-Norge, mens situasjonen er best i Vest-Norge.
- Andelen fattige barn er størst i fylkene Oslo, Østfold og Telemark, og minst i Akershus, på Vestlandet og i Troms og Finnmark.
- Det er stor variasjon mellom kommuner innen hvert fylke med tanke på barnefattighedsratene. Kommunene med høyest andel fattige barn er små kommuner i Nord-Norge, i tillegg til storbykommunene Oslo og Drammen.

Fattigdom og sosialhjelp i Oslo

Figur 10. Andel barn 0-17 år i fattige hushold og hushold som mottar sosialhjelp i Oslos bydeler. 2006.

- Andelen fattige barn er i 2006 nesten dobbelt så høy i Oslo som i resten av landet. Nesten to av ti fattige barn i Norge bor i Oslo, og det vil si at hovedstaden står for en betydelig andel av barnefattigdommen i landet.
- Oslo har også en høyere andel barn i husholdninger som mottar sosialhjelp, enn resten av landet.
- Det er store sosiale forskjeller i byen, og forskjellene innad i Oslo når det gjelder andelen fattige barn er større enn de kommunale variasjonene i barnefattigdom.
- Gamle Oslo skiller seg klart fra de andre bydelene i Oslo med en veldig mye høyere barnefattighetsrate og en større andel barn i sosialhjelpshushold. Også Grünerløkka, Søndre Nordstrand og Sagene har høye andeler fattige barn og høye andeler barn i hushold som mottar sosialhjelp.
- Nesten åtte av ti fattige barn i Oslo har ikke-vestlig bakgrunn, men sammensetningen av gruppen av fattige barn varierer en god del mellom de ulike bydelene. **19**

Til ettertanke

- Barnefattigdommen har økt i en periode som fattigdommen for øvrig har vært stabil. Dette viser at barnefamilier er særlig sårbare. Er politikere og myndigheter i tilstrekkelig grad opptatt av barns levekår når de utvikler politikk og tiltak mot fattigdom?
- Arbeid er viktig for å unngå fattigdom. Det kommer tydelig fram at barn som bor sammen med en eller to forsørgere som ikke er i jobb har mye større fattigdomsrisiko enn andre. Det kan ta tid å hjelpe foreldre inn i arbeid. Hva slags tiltak trengs for å lette barnas situasjon mens vi venter på at foreldrene (eventuelt) kommer i jobb?
- Langtidsfattigdommen blant barn er mindre enn den årlige fattigdommen, men det er likevel altfor mange barn som opplevde fattigdom i hele perioden 2005-2007. Klarer myndighetene å sikre disse barna anstendige levekår i den perioden deres forsørgere er fattige, slik at de ikke står i fare for å bli sosialt marginalisert?
- Det å bo i husholdninger med mange barn gir økt fattigdomsrisiko. De siste årene har barnetrygden blitt underregulert, noe som ofte trekkes fram som én av forklaringene på økningen i barnefattigdom generelt, og fattigdom i store barnefamilier spesielt. Hvordan bør de offentlige støtteordningene til barnefamilier utformes og reguleres for at de skal være effektive hindre mot barnefattigdom?
- Barn med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn er særlig utsatt for fattigdom. I enkelte bydeler i Oslo har så mye som ni av ti fattige barn innvandrerbakgrunn. En viktig forklaring på dette er at mange ikke-vestlige innvandrerfamilier kun har én forsørger. Er løsningen at flere ikke-vestlige innvandrerkvinner kommer i jobb eller kan fattigdommen i disse familiene reduseres uten at arbeidstilbudet øker?
- Den norske velferdsstaten har støtteordninger som skal sørge for at alle har en økonomisk minstesikring uavhengig av om de er i arbeid eller ikke. Rapporten viser at det er svært mange av de fattige barna som bor i hushold som mottar sosialhjelp og/eller i hushold som har mer enn halvparten av inntekten sin fra offentlige overføringer (de som her kalles velferdsstatsavhengige). Hva sier dette om satsene på sosialhjelp og andre overføringsordninger? Hvordan kan de offentlige overføringene endres slik at de i større grad bidrar til å løfte barnefamilier ut av fattigdom?
- En stor andel av de kommunene som har høye fattigdomsandeler har lavt folketall. Dette betyr at det heldigvis ikke er så mange barn som rammes. Samtidig er det rimelig å anta at det burde være enklere å hjelpe de fattige barna når kommunen

er liten. Har småkommunene tilstrekkelig oppmerksomhet mot barnefattigdomsproblemet?

- Det er ikke de samme gruppene som har høy fattigdomsrisiko i alle kommuner. Slike lokale variasjoner gjør at kommunene kan stå overfor ulike utfordringer og at problemene må løses med ulike virkemidler. Er de nasjonale strategiene mot fattigdom i tilstrekkelig grad tilpasset slike lokale variasjoner?
- Oslo er en kommune der fattigdommen i noen bydeler er svært høy. Oslo-bydelene med lavest fattigdomstall har også et relativt stort fattigdomsproblem sammenliknet med de kommunene i landet som har minst fattigdom. Dessuten varierer sammensetningen av fattigdomsgruppa sterkt fra bydel til bydel. Hvordan utvikle en effektiv kommunal politikk mot fattigdom i en slik situasjon?
- Selv om vi etter hvert begynner å få en del kunnskap om både kort- og langsiktige konsekvenser av å oppleve fattigdom under oppveksten, trenger vi mer kunnskap om hvordan fattigdom kan påvirke ulike sider ved barns liv. Hva betyr fattigdom for helse, identitetsutvikling, læring og sosial kontakt?

Relevante artikler fra Barnekonvensjonen

Artikkel 2. INGEN DISKRIMINERING

Konvensjonens rettigheter gjelder for alle barn uten forskjellsbehandling og uten hensyn til barnet og dets foreldres rase, farge, kjønn, språk, religion, opprinnelse, eiendom, funksjonshemming eller oppfatninger. Staten skal sørge for at ingen diskrimineres

Artikkel 3. TIL BARNETS BESTE

Ved alle handlinger som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.

Artikkel 6. RETT TIL LIV

Staten plikter så langt som mulig å sørge for at barn overlever og får utvikle seg.

Artikkel 12. Å SI SIN MENING OG BLI HØRT

Barnet har rett til å si sin mening i alt som vedrører det og barnets meninger skal tillegges vekt.

Artikkel 13. FÅ OG GI INFORMASJON

Barnet har rett til ytringsfrihet, til å søke, motta og spre informasjon og ideer av alle slag og på alle måter.

Artikkel 26. SOSIALTJENESTER

Staten skal sikre at barnet får den sosiale hjelpen og den økonomiske støtten det har krav på etter landets lover.

Artikkel 27. LEVESTANDARD

Barnet har rett til en levestandard som er tilstrekkelig på alle områder. Foreldrene, eller andre som har ansvar for barnet, har det grunnleggende ansvaret for å sikre de livsvilkårene som er nødvendig for barnets utvikling. Staten har plikt til å støtte de foresatte.

Artikkel 31. LEK OG FRITID

Barnet har rett til hvile, fritid og lek, og til å delta i kunst og kulturliv.

Barnefattigdom i Norge Sammendrag

Denne rapporten er et sammendrag av Fafo-rapport 2009:38, Barnefattigdom i Norge. Omfang, utvikling og geografisk variasjon.

Fafo

Borggata 2B/Postboks 2947 Tøyen
N-0608 Oslo
www.fafo.no

Fafo-rapport 2009:45
ISBN 978-82-7422-703-3
ISSN 0801-6143
Bestillingsnr. 20135